

Regional Refugee Response
for the Ukraine Situation

KAPITOLA O SITUÁCII V KRAJINE

SLOVENSKO

SITUÁCIA NA UKRAJINE

REGIONÁLNY PLÁN REAKCIE NA PRÍCHOD UTEČENCOV

2025 / 2026

Použité označenia a prezentácia materiálu v tejto správe neznamenajú vyjadrenie akéhokoľvek názoru zo strany Organizácie Spojených národov na právny štatút akejkoľvek krajiny, územia, mesta alebo oblasti alebo ich orgánov, ani na vymedzenie ich hraníc alebo limitov.

Fotografia na titulnej strane: © Človek v ohrození / Hanna Horbach-Kofanová.

Regionálny plán reakcie na príchod utečencov (RRP) na rok 2025-2026 kapitola Slovensko, vyňatá z Regionálneho plánu reakcie na utečencov (RRP) na rok 2025-2026 v súvislosti so situáciou na Ukrajine (zahŕňa Bielorusko, Bulharsko, Českú republiku, Estónsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litvu, Moldavskú republiku, Poľsko, Rumunsko a Slovensko).

Ženeva, Švajčiarsko, január 2025

© UNHCR 2024. Všetky práva vyhradené.

> Prehľad

Plánovaná reakcia krajiny (január 2025 – december 2026)

160 000

utečencov a utečieniek, na ktorých bude pomoc zameraná

79,4 miliónov

celkových požadovaných finančných prostriedkov v USD

19

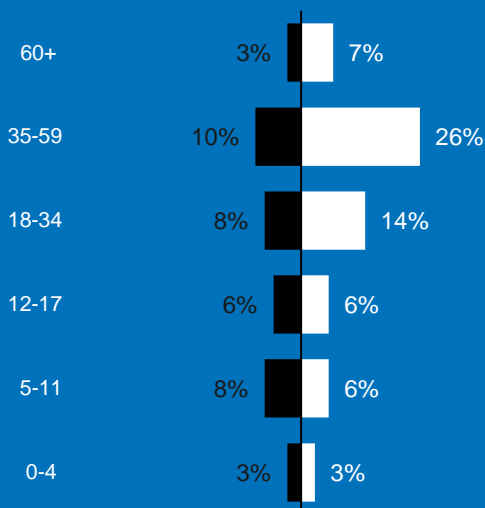
partnerov RRP

Údaje o pláne týkajúceho sa populácie

	SÚČASNÁ POPULÁCIA K DECEMBRU 2024	POPULÁCIA PRE PLÁNOVANÚ POMOC	
		1. ROK	2. ROK
Populácia utečencov a utečieniek	131 611	160 000	150 000

Členenie podľa veku a pohlavia

■ Muži ■ Ženy

11%

Osôb so zdravotným znevýhodnením

62%

Žien a dievčat

38%

Mužov a chlapcov

32%

Detí

1. časť: Aktuálna situácia

Prehľad situácie

Slovensko aj v roku 2024 naďalej prijímalo ukrajinských utečencov, utečenky, štátnych príslušníkov a príslušníčky tretích krajín (ŠPTK), čím prejavilo veľkú solidaritu s tými, ktorí boli nútení utiecť. Štatút dočasného útočiska, ktorý je na Slovensku v súčasnosti platný do marca 2025, naďalej umožňuje držiteľom a držiteľkám štatútu dočasného útočiska prístup k ochrane a službám. Od rozsiahlej invázie Ruskej federácie na Ukrajinu prišlo z Ukrajiny na Slovensko takmer 2,8 milióna ľudí (s výnimkou občanov Slovenska). Od marca 2022 požiadalo o štatút dočasného útočiska viac ako 157 000 ľudí a v súčasnosti má na Slovensku štatút dočasného útočiska viac ako 128 000 ľudí.

Ženy a deti tvoria takmer 80 percent celkovej vysídlenej populácie, ktorá zahŕňa starších ľudí, osoby so zdravotným znevýhodnením a s potrebou neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

Vnútroštátne, okresné a miestne orgány naďalej zaujímajú ústretový postoj a implementujú opatrenia vo viacerých sektoroch zamerané na lepšie riešenie potrieb utečencov a utečieniek. V súlade so smernicou EÚ o dočasnej ochrane získali utečenci a utečenky prichádzajúci z Ukrajiny od 1. marca 2022 štatút dočasného útočiska ako jeden zo spôsobov prístupu k územiu a právam vrátane práva na prácu a prístup k vnútroštátnym sieťam sociálnej ochrany a verejným službám.

Niekoľko legislatívnych zmien vykonaných v roku 2024 posilnilo prístup držiteľov a držiteľiek štatútu dočasného útočiska k službám, čo otvorilo možnosti lepšieho sociálno-ekonomického začlenenia a integrácie. Ide o zavedenie legislatívnych zmien, ktoré umožňujú držiteľom a držiteľkám štatútu dočasného útočiska prístup k samostatnej zárobkovej činnosti. Legislatívne úpravy viedli aj k zmenám vo viacerých zákonoch o vzdelávaní, medzi najvýznamnejšie patrí zavedenie povinného vzdelávania pre držiteľov a držiteľky štatútu dočasného útočiska. Niektoré legislatívne zmeny obmedzili prístup k službám, vrátane zmien v zákonoch o ubytovaní v júli 2024, čo viedlo k tomu, že dotované ubytovanie bolo dostupné len pre nových prichádzajúcich a po prvých 120 dňoch len pre tých, ktorí spĺňajú určité kritériá zraniteľnosti.

Agentúry OSN, miestne komunity a miestni aktéri, okrem iných vrátane dobrovoľníkov, dobrovoľníčok, samospráv, národných a miestnych mimovládnych organizácií, skupín občianskej spoločnosti, ako aj organizácií vedených utečencami, utečenkami a organizácií vedených ženami, akademickej obce, športových združení, náboženských organizácií a súkromného sektora napriek výzvam naďalej zohrávali aktívnu úlohu pri podpore utečencov a utečieniek, čím prijali výzvu účinne reagovať a dopĺňať kolektívne úsilie zamerané na uľahčenie ochrany a začlenenia utečencov a utečieniek do vnútroštátnych systémov.

Tento medziagentúrny akčný plán reakcie na príchod utečencov pre Slovensko spája 19 partnerských organizácií do koordinovanej multisektorovej reakcie s cieľom doplniť úsilie vlády v nasledujúcich dvoch rokoch.

Riziká a potreby krajiny

Vzhľadom na dlhotrvajúci charakter vysídľovania sa zmenili aj potreby utečencov a utečieniek z Ukrajiny na Slovensku. Hoci sa v mnohých oblastiach reakcie dosiahol značný pokrok aj zo strany vnútroštátnych orgánov a humanitárnych partnerských organizácií, konkrétne riziká a potreby utečencov a utečieniek zostávajú nevyriešené a viaceré výzvy si vyžadujú cielené a udržateľné riešenia. Sociálno-ekonomický prieskum (SEIS) z roku 2024 poukazuje na pretrvávajúce zraniteľnosti a potreby ukrajinských utečencov a utečieniek. Asi 74 percent domácností uviedlo prioritné potreby, čo je o 9 percent menej ako v roku 2023. Medzi kľúčové obavy patrí ubytovanie (49 percent), strava (31 percent) a zamestnanosť (24 percent), čo predstavuje zmenu zo zamerania na zdravotnú starostlivosť, zamestnanosť a jazykové kurzy z roku 2023.

Populácia utečencov a utečieniek, ktorá pozostáva z 50 percent žien a 33 percent detí, spolu s mladými ľuďmi, staršími ľuďmi a osobami so zdravotným znevýhodnením, zostane v rokoch 2025 – 2026 pravdepodobne podobná. Tieto skupiny čelia osobitným výzvam, ktoré si vyžadujú neustálu podporu. Zistenia z prieskumu SEIS ukazujú, že 44 percent utečencov a utečieniek žije v súkromnom ubytovaní, zatiaľ čo 56 percent býva v kolektívnych ubytovacích zariadeniach, spoločnom ubytovaní alebo v bývaní poskytovanom zamestnávateľmi.

Celkovo má 86 percent utečencov a utečieniek zdravotné poistenie (SEIS 2024). Prístup k zdravotnej starostlivosti zostáva prioritou, pričom 27 percent osôb v domácnostiach je chronicky chorých. Z tých, ktorí potrebovali starostlivosť, k nej malo prístup 79 percent, zatiaľ čo 21 percent čelilo prekážkam, ako sú problémy s termínom vyšetrenia (29 percent), odmietnutie starostlivosti (24 percent) a nedostatok vedomostí o zdravotnom systéme (22 percent). Okrem toho 28 percent domácností malo členov a členky s problémami duševného zdravia.

Podľa prieskumu v roku 2023/24 navštevovalo 83 percent detí v školskom veku školu na Slovensku, zatiaľ čo 43 percent uviedlo, že je zapísaných na Ukrajine (SEIS 2024). Niektorí študenti a študentky môžu navštevovať školy na Slovensku a zároveň diaľkovo študovať na Ukrajine. Pre rok 2024/25 uviedlo zámer zapísať sa do slovenských škôl 75 percent detí.

Vo všeobecnosti majú utečenci a utečenky z Ukrajiny prístup k štatútu dočasného útočiska, ktorý im poskytuje prístup k vnútroštátnym službám a systémom sociálnej ochrany v súlade so smernicou EÚ o dočasnej ochrane, ktorá je na Slovensku v súčasnosti platná do marca 2025. Čakacie doby na dohodnutie termínu na získanie štatútu dočasného útočiska sú v súčasnosti 4 až 6 týždňov, čo oneskoruje prístup k službám po príchode. Pretrváva potreba zvyšovať informovanosť utečencov a utečieniek o dostupných štátnych službách a zabezpečiť primeraný prístup na úradoch.

Cieľom plánovanej reakcie pre roky 2025 – 2026 je posilniť sociálnu súdržnosť medzi utečencami a utečenkami a hostiteľskými komunitami. Zatiaľ čo sa väčšina utečencov a utečieniek cíti bezpečne a má pozitívne vzťahy s hostiteľskou komunitou, 34 percent uviedlo, že zažili nejakú formu nepriateľstva. Zamestnanosť naďalej predstavuje problém, pričom 66 percent členov a členiek domácností v produktívnom veku je zamestnaných. K prekážkam zamestnania patria jazykové znalosti a starostlivosť o deti. Takmer polovica (47 percent) členov a členiek domácností v produktívnom veku má vysokoškolské vzdelanie a 25 percent má ukončené technické alebo odborné štúdium, čo naznačuje potenciálny prínos pre pracovnú silu Slovenska.

Pretrvávajú aj ekonomické problémy, pričom 8 percent domácností nemá dostatočný príjem na základné potreby. Cielené služby sú nevyhnutné pre osoby s potrebou zvýšenej ochrany vrátane obetí rodovo podmieneného násillia, ohrozených detí a LGBTIQ+ ľudí.

Posun od núdze k dlhodobému vysídľovaniu podčiarkuje dôležitosť efektívneho prístupu k službám a životu, čo prispieva k sociálnej súdržnosti a lokalizácii reakcie.

2. časť: Reakcia krajiny a stratégia riešení

Strategické ciele krajiny

SC1: Podporiť Slovensko, aby zabezpečilo, že utečenci a utečienky budú mať nepretržitý prístup k ochrane, právnemu postaveniu a právam s osobitným zameraním na zraniteľné skupiny vrátane zohľadnenia veku a pohlavia.

V rámci prvého cieľa partnerské organizácie prispievajú k úsiliu o zabezpečenie efektívneho prístupu k právnemu postaveniu, ochrane a právam pre utečencov a utečienky na Slovensku. Partnerské organizácie zapojené do Regionálneho akčného plánu reakcie na príchod utečencov (RRP) spolu s ďalšími aktérmi zapojenými do reakcie na príchod utečencov budú naďalej podporovať vládu a orgány na všetkých úrovniach na Slovensku pri zabezpečovaní toho, aby boli všetci utečenci a utečienky z Ukrajiny informovaní o výhodách registrácie na získanie štatútu dočasného útočiska, pričom budú pokračovať v presadzovaní úsillia o posilnenie ochranného prostredia pre štátnych príslušníkov a príslušníčky tretích krajín, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, žiadateľov a žiadateľky o azyl a utečencov a utečienky z iných krajín. Štatút dočasného útočiska je v súčasnosti na Slovensku predĺžený do marca 2025. Partnerské organizácie RRP budú podporovať vládu pri presadzovaní nepretržitého prístupu k právnemu postaveniu a právam pre tých, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, najmä pre zraniteľné skupiny. To zahŕňa zabezpečenie právnej ochrany a zabránenie sekundárnemu pohybu alebo predčasnému návratu na Ukrajinu. V rámci medziagentúrnej reakcie budú partnerské organizácie spolupracovať s vládou SR na zlepšení ochranných služieb a poskytovaní právneho poradenstva a informácií utečencom, utečenkám, poskytovateľom služieb, samosprávam a ďalším zainteresovaným stranám.

SC2: Podporiť Slovensko v jeho úsilí začleniť utečencov a utečienky do vnútroštátnych systémov – dôstojná práca, sociálna ochrana, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, služby na ochranu detí – s osobitným zameraním na dosah a začlenenie zraniteľných skupín vrátane zohľadnenia veku, pohlavia a zdravotného znevýhodnenia.

S nástupom tretieho roka konfliktu sa pozornosť čoraz viac presúva z núdzovej pomoci na začlenenie do vnútroštátnych systémov. V rámci medziagentúrnej odpovede budú partnerské organizácie presadzovať začlenenie utečencov a utečieniek do vnútroštátnych systémov Slovenska, najmä v oblasti zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, zamestnanosti a rôznych služieb ochrany. To zahŕňa posilnenie vnútroštátnych systémov ochrany detí s cieľom zabezpečiť prístup k službám pre ohrozené deti, ako sú deti bez sprievodu a odlúčené deti, obeť násillia a osoby, ktoré čelia sociálno-ekonomickej zraniteľnosti.

Sociálno-ekonomická zraniteľnosť môže viesť k rizikám ochrany, ako je prijímanie nepreverených pracovných ponúk alebo predčasné návraty. Zatiaľ čo štatút dočasného útočiska ponúka určitú finančnú ochranu, dôraz sa bude klásť na posilnenie sebestačnosti osôb, ktoré sú schopné pracovať, so zameraním na hľadanie riešení pre najzraniteľnejšie osoby alebo osoby so špecifickými potrebami.

Partnerské organizácie sa zamerajú na snahy o začlenenie utečencov a utečieniek na trh práce na Slovensku, a to prostredníctvom odstraňovania prekážok, akými sú jazykové znalosti, dôstojné pracovné príležitosti a prístup k zdravotnej starostlivosti, ubytovaniu a starostlivosti o deti. Vynaloží sa úsilie na zapojenie zainteresovaných strán vrátane orgánov a zamestnávateľov zo súkromného sektora, aby sa zabezpečila udržateľnosť reakcie. Posilnenie ekonomického postavenia je mimoriadne dôležité pre ženy a dievčatá vrátane obetí rodovo podmieneného násillia. Domácnosti vedené ženami a osoby so zdravotným znevýhodnením alebo malé deti si vyžadujú osobitnú pozornosť z dôvodu vyššieho rizika chudoby a rodovo podmieneného násillia. Efektívne začlenenie do systémov sociálnej ochrany a prístup k zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu sú nevyhnutné pre všetkých utečencov a utečienky. Prioritou naďalej bude komplementarita s národnými finančnými systémami, s neustálym zosúlaďovaním s úsilím vedeným vládou, ako aj koordinácia a spolupráca medzi humanitárnymi organizáciami prostredníctvom pracovnej skupiny pre financie.

SC3: Posilniť sociálnu súdržnosť medzi utečencami, utečenkami a miestnymi komunitami na Slovensku.

Na Slovensku je vzťah medzi utečencami, utečenkami a hostiteľskou komunitou vo všeobecnosti pozitívny, pričom 74 percent respondentov prieskumu SEIS nevyjadrilo žiadne problémy s hostiteľskou komunitou. Okrem toho dve tretiny domácností (66 percent) sa nestretli so žiadnym nepriateľským správaním alebo postojmi členov a členiek hostiteľskej komunity. 34 percent domácností však uviedlo, že zažili nejakú formu nepriateľstva, najmä verbálnu agresiu. Na riešenie týchto problémov a posilnenie sociálnej súdržnosti budú partnerské organizácie podporovať dialóg a štruktúrované interakcie prostredníctvom škôl, športových a kultúrnych aktivít. Úsilie sa zameria aj na boj proti dezinformáciám a posilnenie miestnych kapacít na podporu sociálnej súdržnosti. Osobitná pozornosť sa bude venovať mládeži a mladistvým, podpore ich začlenenia prostredníctvom vzdelávania a komunitných iniciatív a podpore partnerstiev medzi utečencami, utečenkami a miestnou komunitou.

SC4: Zlepšiť lokalizáciu reakcie na Slovensku podporou národnej a miestnej občianskej spoločnosti, samospráv, miestnych orgánov a koordinačných štruktúr, ako aj komunikovaním a budovaním kapacít a podporou udržateľného programovania.

Partnerské organizácie zapojené do RRP budú podporovať miestne organizácie občianskej spoločnosti podporovaním partnerstiev so samosprávami a súkromným sektorom pre udržateľné projekty. Samosprávy a mestá ako primárni poskytovatelia hlavných sociálnych služieb zohrávajú kľúčovú úlohu pri prijímaní utečencov a utečieniek na Slovensku. Partnerské organizácie zapojené do RRP budú s týmito subjektmi úzko spolupracovať na vybudovaní odolných systémov pre udržateľné poskytovanie služieb a sociálne začlenenie utečencov a utečieniek. V príslušných prípadoch budú programy navrhnuté spoločne s vnútroštátnymi a miestnymi orgánmi na podporu udržateľnosti a miestnej zodpovednosti.

Sektorové odpovede

Prierezové priority RRP

- Zodpovednosť voči dotknutým populáciám
- Vek, rod a rozmanitosť (AGD)
- Ochrana pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním (PSEA)
- Prístup „Jeden utečenec“
- Udržateľnosť
- Zodpovednosť vlády

PARTNERSKÉ ORGANIZÁCIE RRP PODPORUJÚ CIELE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA

- Zabezpečením prístupu utečencov a utečieniek k zdravotnej starostlivosti a službám duševného zdravia a presadzovaním začlenenia utečencov a utečieniek do národných vzdelávacích systémov podporujú partnerské organizácie RRP ciele udržateľného rozvoja č. 3 (Kvalita zdravia a života) a č. 4 (Kvalitné vzdelanie). Cieľ udržateľného rozvoja č. 10 (Zníženie nerovností) je podporovaný aj úsilím o začlenenie utečencov a utečieniek do národných systémov a o poskytovanie podporných služieb, ktoré pomáhajú znižovať nerovnosti.
- Rozšírením prístupu k službám v oblasti rodovo podmieneného násillia a podporou ekonomickej nezávislosti žien podporujú partnerské organizácie RRP ciele udržateľného rozvoja č. 5 (Rodová rovnosť) a č. 10 (Zníženie nerovností) prostredníctvom podpory rozmanitých populácií a posilnením miestnych kapacít.
- Zabezpečením prístupu k podpore duševného zdravia a psychosociálnej podpore pre deti utečencov a utečieniek a poskytovaním aktivít zameraných na deti a podpory vzdelávania podporujú partnerské organizácie RRP ciele udržateľného rozvoja č. 3 (Kvalita zdravia a života) a č. 4 (Kvalitné vzdelanie). Cieľ udržateľného rozvoja č. 16: Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie: Zosúladenie národných a medzinárodných noriem ochrany detí posilňuje inštitúcie a podporuje spravodlivosť pre deti.
- Zabezpečením spravodlivého prístupu k vzdelávaniu pre deti a mladistvých utečencov a utečienky na Slovensku podporujú partnerské organizácie RRP inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie pre všetkých – cieľ udržateľného rozvoja č. 4: Kvalitné vzdelanie.
- Uľahčením začlenenia utečencov a utečieniek na trh práce a podporou samostatnej zárobkovej činnosti podporujú partnerské organizácie RRP inkluzívny a udržateľný ekonomický rast a dôstojnú prácu pre všetkých; cieľ udržateľného rozvoja č. 8: Dôstojná práca a ekonomický rast.
- Inštitucionalizáciou a rozšírením služieb duševného zdravia podporujú partnerské organizácie RRP celkové zdravie a pohodu so zameraním na zraniteľné skupiny obyvateľstva a podporou národných reforiem zdravotníctva, cieľ udržateľného rozvoja č. 3: Kvalita zdravia a života.
- Cielenu finančnou pomocou, distribúciou nepotravinových položiek a poskytovaním pomoci v oblasti bývania zraniteľným utečencom a utečenkám pomáhajú partnerské organizácie RRP znižovať chudobu a zabezpečiť splnenie základných potrieb, cieľ udržateľného rozvoja č. 1: Žiadna chudoba.

OCHRANA

Partnerské organizácie RRP zabezpečia utečencom a utečenkám prístup na územie, k právnej dokumentácii a primeraným podmienkam prijímania, pričom budú dodržiavať zásady nediskriminácie. Budú sa zasadzovať za začlenenie utečencov a utečieniek do národných systémov, ako je zdravotníctvo, vzdelávanie a zamestnanosť, a zároveň poskytovať podporu pri prístupe k týmto službám v praxi.

Úsilie bude zamerané na identifikáciu osôb so špecifickými potrebami, ako sú osamelé ženy, deti v ohrození, LGBTIQ+ ľudia, staršie osoby a osoby so zdravotným znevýhodnením a ich nasmerovanie na vhodné služby okamžitej a dlhodobej podpory. Udržateľné podporné štruktúry vrátane asistenčných stredísk a mobilných tímov sa posilnia prostredníctvom miestnej zodpovednosti.

Prístupy ochrany založené na komunitách zapoja miestne orgány a komunity, čím sa posilnia národné a miestne kapacity na podporu utečencov a utečieniek. Inkluzívne komunitné činnosti budú podporovať duševné zdravie, pohodu, sociálnu súdržnosť a začlenenie. Ak to bude možné, partnerské organizácie zapoja dobrovoľníkov a dobrovoľníčky z radov utečencov a utečieniek, ako aj komunity a organizácie vedené utečencami a utečenkami. Utečenci a utečienky budú po celý čas súčasťou návrhu a realizácie aktivít.

Informácie o právach a príležitostiach sa budú šíriť prostredníctvom rôznych komunikačných kanálov prispôbených rôznym národnostiam a potrebám. Obojsmerná komunikácia podporí spätnú väzbu a dôvernosť, čím sa zvýši zodpovednosť. Partnerské organizácie RRP absolvujú odbornú prípravu v oblasti poznatkov o ochrane pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním a stratégií intervencie, čo umožní zamestnancom a zamestnankyniam identifikovať a aktívne podporovať obeť sexuálneho vykorisťovania a zneužívania. Celkovo budú partnerské organizácie RRP pracovať na začleníení utečencov a utečieniek do vnútroštátnych systémov, podporovať zraniteľné skupiny a trvalo udržateľnú komunitnú ochranu a úsilie o začlenenie.

Podsektor: rodovo podmienené násilie

Medziagentúrne úsilie na Slovensku zahŕňa rozšírenie prístupu ku kvalitným informáciám a službám v oblasti rodovo podmieneného násillia zlepšením referenčných mechanizmov a zabezpečením vysokokvalitnej starostlivosti zameranej na obeť. Partnerské organizácie investujú do kapacít poskytovateľov služieb so zameraním na rôznorodé populácie a prispievajú k silnejšej koordinácii a preventívnym aktivitám rodovo podmieneného násillia prostredníctvom analýzy údajov, presadzovania a budovania kapacít. Finančnú pomoc možno použiť na poskytnutie okamžitej pomoci obetiam rodovo podmieneného násillia, zatiaľ čo úsilie o posilnenie prístupu obetí k živobytiu podporí ekonomickú nezávislosť žien z dlhodobého hľadiska. Úloha organizácií vedených ženami a organizácií založených na právach v predchádzaní rodovo podmienenému násilliu a reakcii naň sa posilní poskytovaním zdrojov, technickej pomoci a budovaním kapacít, najmä pre mládež, osoby so zdravotným postihnutím a LGBTIQ+ ľudí.

Udržateľnosť reakcie bude zabezpečená posilňovaním systému a budovaním miestnych kapacít. Partnerské organizácie budú investovať do posilnenia začleňovania utečencov a utečieniek do vnútroštátnych systémov predchádzania rodovo podmienenému násiliu a reakcie naň a do posilňovania partnerstiev s organizáciami vedenými ženami vrátane tých, ktoré vedú utečienky. Iniciatívy zahŕňajú podporu pozitívnych modelov v intímnych partnerských vzťahoch a pozitívne modelovanie mužských rolí. Informovanosť o možnostiach podpory pre obeť rodovo podmieneného násillia bude šírená prostredníctvom sociálnych médií, tlačенých materiálov, informačných stretnutí a prostredníctvom existujúcich komunitných štruktúr.

Partnerské organizácie vykonajú mapovanie a zefektívnenie služieb dostupných pre obeť rodovo podmieneného násillia, zapoja komunity do identifikácie prekážok poskytovania služieb a propagujú osvetové aktivity z hľadiska veku, pohlavia a rozmanitosti. Cieľom prístupu zameraného na obeť bude vytvoriť podporné prostredie, v ktorom sa rešpektujú práva obeť a v ktorom sa s obeťou zaobchádza dôstojne a s rešpektom. Tento prístup pomáha podporovať zotavenie obeť a jej schopnosť identifikovať a vyjadrovať potreby a želania, ako aj posilniť jej schopnosť rozhodovať o možných intervenciách.

Podsektor: ochrana dieťaťa

V rámci pracovnej podskupiny pre ochranu detí (CPSWG) sa partnerské organizácie RRP zamerajú na zosúladenie národných noriem ochrany detí s medzinárodnými normami, čím sa zabezpečí, že deti utečencov a utečieniek budú mať na Slovensku prístup k potrebnej podpore a službám na rovnakej úrovni ako miestne deti.

Pracovná podskupina pre ochranu detí sa bude zameriavať na identifikáciu a riešenie kritických nedostatkov v službách ochrany detí, aby sa zabezpečilo primerané naplnenie potrieb detí utečencov a utečieniek. To zahŕňa vypracovanie štandardizovaných usmernení, ktoré sú v súlade s medzinárodnými zásadami ochrany detí a podporu prijatia osvedčených postupov medzi zainteresovanými stranami. Pracovná podskupina pre ochranu detí bude v rámci svojho koordinovaného prístupu viesť iniciatívy na budovanie kapacít s cieľom posilniť zručnosti a znalosti odborníkov a odborníčok na ochranu detí, zlepšiť systémy riadenia prípadov, aby poskytovali včasnú a účinnú podporu ohrozeným deťom, overiť, či sú všetky intervencie zamerané na deti a presadzovať zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa.

Okrem toho sa partnerské organizácie RRP zamerajú na začlenenie detí utečencov a utečieniek a opatrovateľov a opatrovateliek do vnútroštátnych systémov ochrany detí, čím sa posilnia kapacity vnútroštátnych orgánov, čo posilní aj udržateľnosť reakcie na ochranu detí. Partnerstvá s organizáciami občianskej spoločnosti posilnia dosah, identifikáciu a procesy postúpenia prípadov zraniteľných detí a rodín, pričom doplnia vnútroštátne systémy o podporu duševného zdravia, psychosociálnu podporu na úrovni komunity a ochranné služby.

Ďalšie úsilie bude zahŕňať poskytovanie aktivít zameraných na deti vrátane centier, ktoré slúžia ako ľahko dostupné priestory ponúkajúce rekreačné, vzdelávacie a psychosociálne podporné aktivity pre deti v bezpečnom a ústretovom prostredí. Prioritou budú aj skupinové aktivity, priestory vhodné pre deti a organizovanie popoludňajších či prázdninových táborov. Osobitný dôraz sa bude klásť na oslovenie a podporu detí so zdravotným znevýhodnením a ich rodín prostredníctvom individuálneho poradenstva a podpory, ako aj pomocou podporných skupín a komunitných aktivít.

Prispôsobené aktivity a materiály budú vypracované a použité na to, aby umožnili učiteľom, učiteľkám, rodičom a deťom aktívne predchádzať a čeliť diskriminácii a šikanovaniu, rovnako ako aj podporovať duševné zdravie a sociálne začlenenie detí utečencov a utečieniek.

VZDELÁVANIE

V rámci celkovej koordinácie pracovnej skupiny pre vzdelávanie budú zainteresované strany podporovať deti a mládež utečencov a utečieniek zabezpečením spravodlivého prístupu k národnému vzdelávaciemu systému na Slovensku. To zahŕňa usmernenia týkajúce sa postupov zápisu, prekladu dokumentov a tlmočnických služieb. Úsilie bude zamerané na začlenenie študentov a študentiek do slovenských učebných osnov s jazykovou podporou a doučovacími hodinami na podporu adaptácie. Úsilie sa zameria na implementáciu legislatívnych zmien, ktorými sa zavedie povinné vzdelávanie pre všetky deti utečencov a utečieniek, rozšírenie školských kapacít, posilnenie kapacít učiteľov a učiteľiek a implementáciu podporných opatrení, ako sú prípravné programy a služby duševného zdravia. Okrem toho partnerské organizácie zlepšia prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu a odbornej príprave prostredníctvom spolupráce s národnými inštitúciami a priamou podporou pre študentov a študentky z radov utečencov a utečieniek. Iniciatívy neformálneho vzdelávania budú zahŕňať jazykové kurzy, nácvik životných zručností a vzdelávacie aktivity. Partnerské organizácie ponúknu workshopy, semináre a zážitkové vzdelávanie na rozvoj osobných a praktických zručností. Kariérne poradenstvo pripraví študentov a študentky na akademické a kariérne dráhy. Úsilie bude zamerané aj na posilnenie postavenia ukrajinských mladistvých pri prechode od učenia k zárobku prostredníctvom prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a prvým pracovným príležitostiam. To zahŕňa podporu zápisu do škôl, poskytovanie podpory pri učení a uľahčenie prístupu k programom budovania zručností. Poskytnú sa komunitné služby duševného zdravia a psychosociálnej podpory a ochranné služby so zameraním na deti so zdravotným znevýhodnením a deti, ktoré potrebujú špecializovanú podporu.

ŽIVOBÝTIE A EKONOMICKÉ ZAČLENENIE

Partneri uľahčia začlenenie utečencov a utečieniek na trh práce poskytovaním individualizovaného pracovného poradenstva a kariérnych workshopov, ktoré im pomôžu orientovať sa na slovenskom trhu práce a v procese uchádzania sa o zamestnanie. Úsilie zahŕňa organizovanie kurzov slovenského jazyka, podporu pri hľadaní zamestnania vrátane tvorby životopisu a pomoci pri podávaní žiadostí, poskytovanie informácií o pracovných príležitostiach, pracovných podmienkach a potrebnej dokumentácii na podporu sociokultúrnej orientácie a zlepšenie zamestnateľnosti. Odborná príprava a kurzy pomôžu utečencom a utečenkám získať základné zručnosti, čím prispejú k zamestnateľnosti a sebadôvere. Keďže na Slovensku chýba pracovná sila v mnohých sektoroch, partnerské organizácie sa zapoja aj do súkromného sektora s cieľom vytvoriť a presadzovať priaznivé pracovné prostredie a zároveň zvýšiť povedomie zamestnávateľov na Slovensku o potenciáli utečencov a utečieniek prispievať k pracovnej sile. Partnerstvá so subjektmi súkromného a verejného sektora tiež uľahčia sťaže a učňovskú prípravu, čím sa rozšíria pracovné príležitosti a

rozvoj zručností pre utečencov a utečenky na začiatku ich kariéry. Po legislatívnych zmenách v polovici roku 2024, ktorými sa zaviedlo právo na samostatnú zárobkovú činnosť pre držiteľov statusu dočasného útočiska, sa bude klásť osobitný dôraz na podporu utečencov a utečieniek v prístupe k samostatnej zárobkovej činnosti vrátane informácií o administratívnych postupoch.

Na zvýšenie udržateľnosti reakcie partnerské organizácie vytvoria a budú ďalej rozvíjať partnerstvá s obcami a samosprávnymi krajinami, aby sa zabezpečilo aktívne zapojenie miestnych orgánov do ochrany a začlenenia utečencov a utečieniek. Osobitný dôraz sa bude klásť na podporu a uľahčenie prístupu utečencov a utečieniek k sociálnym a iným miestnym službám. To zahŕňa nepretržitú podporu municipalitám pri rozvoji a/alebo revízii miestnych stratégií začleňovania.

Primerané riešenia bývania s osobitným zameraním na zraniteľné skupiny utečencov a utečieniek sa budú systematicky presadzovať a podporovať prostredníctvom podporných a inovatívnych nástrojov, ako sú modely sociálneho prenájmu v mestách a obciach.

VEREJNÉ ZDRAVIE A VÝŽIVA

Partnerské organizácie posilnia koordináciu a zdravotnícke služby na Slovensku so zameraním na zraniteľné skupiny obyvateľstva vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením a/alebo chronickými chorobami a starších utečencov a utečienky.

Úsilím sa zlepšia klinické služby, starostlivosť o duševné zdravie a poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre utečencov a utečenky. Vybudovaním odolných systémov financovania zdravotníctva a podporou vnútroštátnych orgánov pri budovaní kapacít sa zabezpečí lepší prístup k starostlivosti. Posilnenie pracovnej sily v zdravotníctve prostredníctvom odbornej prípravy je mimoriadne dôležité, rovnako ako podpora úsilia o integráciu ukrajinských zdravotníckych pracovníkov a pracovníčok do národnej pracovnej sily a pokračovanie v podpore registrácie do systému zdravotného poistenia. Preventívna zdravotná starostlivosť, rehabilitácia a zotavovanie budú riešiť problémy, ktorým čelia utečenci a utečenky. Komunikácia o rizikách a aktivity zapájania komunity zvýšia povedomie o otázkach súvisiacich so zdravím. Okrem toho budú partnerské organizácie poskytovať informácie, podporovať zdravotnú starostlivosť a ponúkať prekladateľské služby na zabezpečenie prístupu k zdravotnej starostlivosti pre všetkých.

Okrem toho sa zainteresované strany snažia zlepšiť kvalitu a prístup k službám sexuálneho a reprodukčného zdravia na Slovensku pre všetkých utečencov a utečenky vrátane mládeže, osôb so zdravotným znevýhodnením a marginalizovanej populácie. Dôraz sa bude klásť na budovanie kapacít, inovatívne digitálne riešenia a posilňovanie kapacít pracovnej sily v zdravotníctve. Úsilie zahŕňa zhromažďovanie dôkazov, presadzovanie a zlepšovanie koordinácie medzi partnerskými organizáciami v oblasti zdravia, aby sa umožnili vysokokvalitné a inkluzívne služby sexuálneho a reprodukčného zdravia.

Podsektor: duševné zdravie a psychosociálna podpora

Medziagentúrne úsilie v rámci duševného zdravia a psychosociálnej podpory inštitucionalizuje a rozširuje služby duševného zdravia na Slovensku so zameraním na zraniteľné skupiny obyvateľstva a na podporu národných zdravotníckych orgánov pri reforme duševného zdravia. To zahŕňa komunitné a rodinné služby, odbornú prípravu miestnych odborníkov a odborníčok a informačné kampane na zníženie stigmy.

Aktivity budú zahŕňať organizovanie špecializovaných skupinových stretnutí, priebežnú odbornú prípravu zamestnancov a zamestnankýň a odporúčania na špecializované partnerské organizácie. Posilnenie kapacít humanitárnych partnerských organizácií a miestnych odborníkov a odborníčok zabezpečí efektívne opatrenia v oblasti duševného zdravia a psychosociálnej podpory. Komunitné aktivity podporia emocionálnu pohodu a odolnosť, najmä u starších utečencov a utečieniek a tých, ktorí žijú sami.

ZÁKLADNÉ POTREBY

V rokoch 2025 – 2026 budú partnerské organizácie pokračovať v poskytovaní finančnej pomoci s ďalšími cieľovými prístupmi, ktoré podporia zraniteľné osoby a budú dopĺňať pomoc vedenú vládou. Finančná pomoc sa bude aj naďalej začleňovať do všetkých sektorov, ako je ochrana a vzdelávanie vrátane rizík rodovo podmieneného násillia, zmierňovania a spájania zraniteľných osôb so sociálnymi službami, aby sa ďalej uspokojovali ich základné potreby.

Okrem toho budú partnerské organizácie pokračovať v distribúcii nepotravinových položiek, ako je oblečenie, hygienické súpravy a ďalšie nevyhnutné veci pre zraniteľné osoby a skupiny. Aktívne budú hľadať darcov a partnerstvá, aby uspokojili vysoký dopyt po týchto zásobách. Prispôbená materiálna podpora a rekonštrukcie sa budú poskytovať kolektívnym zariadeniam, najmä tým, kde sú ubytované skupiny zraniteľných ľudí, ako sú staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím. Okrem toho budú partneri distribuovať nepotravinové položky najzraniteľnejším osobám, vrátane starších osôb, osamelých rodičov a osôb so zdravotným postihnutím.

Sieť kolektívnych ubytovacích zariadení uľahčí umiestnenie zraniteľných osôb do kolektívnych zariadení a v prípade potreby bude koordinovať prechody do zariadení sociálnej starostlivosti. Úsilie zahŕňa hľadanie ďalšieho súkromného ubytovania a ubytovania v zariadeniach, poskytovanie aktuálnych informácií o legislatívnych zmenách a uľahčenie komunikácie medzi osobami, ktoré ubytovanie poskytujú a tými, ktoré ho využívajú. Najzraniteľnejším utečencom a utečenkám sa bude ponúkať individuálna pomoc s bývaním formou čiastočného dotovania nájomného. Podporné činnosti budú presadzovať dostupné bývanie a budú sa vytvárať partnerstvá na budovanie kapacít regionálnych a miestnych aktérov v oblasti udržateľného bývania. Zabezpečí sa aj budovanie kapacít v oblasti pripravenosti na núdzové situácie, prípravy na zimu a reakcie na krízy.

MEDZIAGENTÚRNY ZBER ÚDAJOV

Partnerské organizácie na Slovensku budú prostredníctvom medziagentúrnych mechanizmov pokračovať v koordinácii činností zberu údajov s cieľom získať prehľad o modeloch mobility, zraniteľnostiach, potrebách a zámeroch nútene vysídlených populácií. Tento zber údajov bude zahŕňať rôzne metodológie vrátane prieskumov, rozhovorov a skupinových diskusií, čím sa zabezpečí dôkladné pochopenie dynamiky populácie utečencov a utečieniek. Zhromaždené údaje budú kľúčové pri identifikácii konkrétnych potrieb a efektívnom prispôbení programov pomoci.

Analýzou modelov mobility môžu partnerské organizácie predvídať pohyby a pripraviť vhodné reakcie, čím sa zabezpečí efektívne pridelovanie zdrojov. Pochopenie zraniteľností pomôže pri uprednostňovaní najrizikovejších skupín, ako sú ženy, deti, staršie osoby a osoby so zdravotným znevýhodnením, čím sa zabezpečí potrebná podpora pre tieto skupiny. Údaje o potrebách a zámeroch utečeneckej populácie usmernia prípravu cielených intervencií, od zabezpečenia základných potrieb až po dlhodobé stratégie integrácie.

Údaje podporia partnerské organizácie pri informovaní o činnostiach v oblasti presadzovania práv, pričom pomôžu upozorniť na kritické oblasti, ktoré si vyžadujú pozornosť a podporu zo strany národných aj medzinárodných zainteresovaných strán. Priebežnou aktualizáciou a informovaním môžu partnerské organizácie prispôbovať svoje stratégie vyvíjajúcej sa situácii na Slovensku a zabezpečiť tak citlivý a koordinovaný prístup.

Partnerstvo a koordinácia

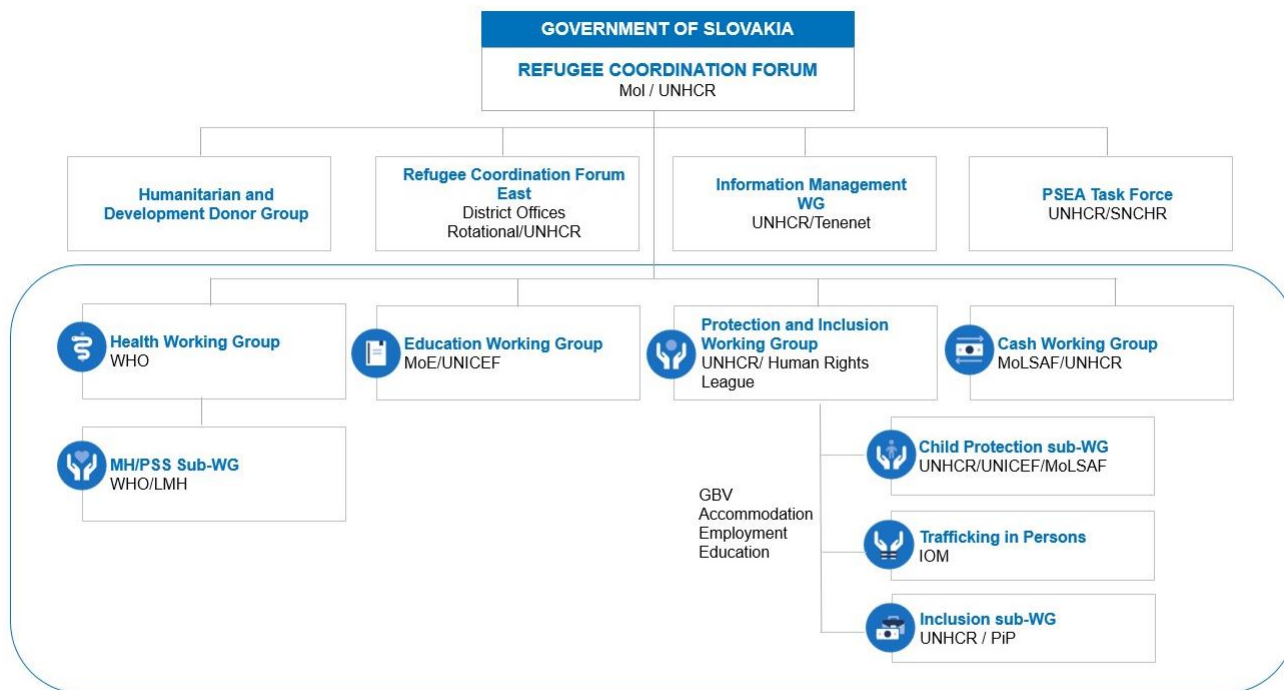
V rámci Modelu koordinácie utečencov sa v medziagentúrnej kapitole RRP Slovensko na roky 2025 – 2026 združuje 19 partnerských organizácií, medzi ktoré patrí 13 národných mimovládnych organizácií, 1 medzinárodná mimovládna organizácia a 5 agentúr OSN.

Prostredníctvom Koordinačného fóra na pomoc utečencom (RCF) UNHCR koordinuje humanitárne partnerské organizácie na Slovensku a spája sa so štruktúrami vedenými vládou s cieľom posilniť národné kapacity a podporiť hostiteľské komunity. Koordinačné fórum na pomoc utečencom, ktorému spolupredseda Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a UNHCR, sa stretáva v Bratislave, pričom na východnom Slovensku, v Košiciach a Prešove, fungujú koordinačné mechanizmy na úrovni terénu. Koordinačné fórum na pomoc utečencom zahŕňa päť pracovných skupín (financie, zdravie, vzdelávanie, informačný manažment, ochrana a inklúzia) a dve pracovné podskupiny (ochrana dieťaťa, duševné zdravie a psychosociálna podpora), spolu s ochranou pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním a pracovnými skupinami pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

Prístup viacerých zainteresovaných strán zahŕňa spoluprácu s národnými a miestnymi orgánmi, mimovládnyimi organizáciami a súkromným sektorom, čím sa podporujú partnerstvá s cieľom rozšíriť pomoc. Úsilie o lokalizáciu zdôrazňuje aktívnu účasť národných mimovládnych organizácií a miestnych organizácií vrátane tých, ktoré vedú utečenci a utečienky, ženy a osoby so zdravotným

znevýhodnením. Koordinačné mechanizmy zahŕňajú spoločné hodnotenia, monitorovacie nástroje a flexibilné systémy financovania. Tento koordinovaný prístup zabezpečuje komplexnú, multisektorovú podporu pre utečencov a utečanky, čím sa zvyšuje odolnosť a kapacita hostiteľských komúní.

Koordinačná štruktúra krajiny

3. časť: Medziagentúrna finančná štruktúra

Zhrnutie rozpočtu podľa typu na úrovni krajiny

PARTNER	FINANČNÉ POŽIADAVKY V USD		
	2025	2026	SPOLU
Agentúry OSN	32 009 213	26 614 760	58 623 973
Národné mimovládne organizácie	9 935 077	9 729 055	19 664 133
Organizácie vedené utečencami/utečenkami*	6 560 569	6 263 569	12 824 139
Organizácie vedené ženami *	2 794 398	2 808 724	5 603 122
Medzinárodné mimovládne organizácie	540 252	567 265	1 107 517
SPOLU	42 484 542	36 911 080	79 395 621

* Jednu organizáciu možno klasifikovať do viacerých podkategórií (vedená ženami, vedená utečencami a utečenkami, náboženská atď.), jednotlivé podkategórie preto nemožno sčítať na získanie súčtu.

Poznámky: Tento zoznam obsahuje iba organizácie v rámci RRP, z ktorých mnohé spolupracujú aj s implementačnými partnerskými organizáciami, ktoré tu nie sú uvedené.

Zhrnutie rozpočtu podľa sektora na úrovni krajiny

* Zahŕňa ochranu detí a rodovo podmienené násilie

Prehľad rozpočtu podľa partnerov na úrovni krajiny

PARTNERI	Rok	Základné potreby	Vzdelávanie	Zdravie a výživa	Živobytie a sociálno-ekonomická inklúzia	Ochrana (Vrátane Ochrana detí and GBV)	Spolu za rok	SPOLU
AGENTÚRY OSN								58 623 973
IOM	2025	3 200 000		2 170 000	3 100 000	1 330 000	9 800 000	18 400 000
	2026	3 100 000		1 670 000	2 770 000	1 060 000	8 600 000	
UNFPA	2025			850 000		700 000	1 550 000	2 890 000
	2026			750 000		590 000	1 340 000	
UNHCR	2025	2 531 165			2 210 802	9 932 793	14 674 760	29 349 520
	2026	2 531 165			2 210 802	9 932 793	14 674 760	
UNICEF	2025		2 100 432	576 840	1 145 451	1 161 730	4 984 453	4 984 453
	2026		-	-	-	-	-	
WHO	2025			1 000 000		-	1 000 000	3 000 000
	2026			2 000 000		-	2 000 000	
Medzinárodné mimovládne organizácie								1 107 517
KIND	2025					540 252	540 252	1 107 517
	2026					567 265	567 265	
Národné mimovládne organizácie								19 664 133
ADRA Slovensko	2025	30 000	10 000		8 000	-	48 000	91 000
	2026	25 000	10 000		8 000	-	43 000	
AVA	2025					479 563	479 563	973 452
	2026					493 889	493 889	
DCO	2025	290 000	9 000		75 000	128 000	502 000	992 000
	2026	280 000	8 000		75 000	127 000	490 000	
Equita	2025					250 000	250 000	500 000
	2026					250 000	250 000	
Liga za duševné zdravie	2025			265 000		1 990 000	2 255 000	4 225 000
	2026			200 000		1 770 000	1 970 000	
Mareena	2025				377 005	480 680	857 685	1 715 370
	2026				377 005	480 680	857 685	
Naša Cesta	2025				35 000	50 000	85 000	170 000
	2026				35 000	50 000	85 000	
Človek v ohrození	2025		319 646		310 821	908 742	1 539 209	3 078 418
	2026		319 646		310 821	908 742	1 539 209	
Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením	2025				274 130	254 130	528 260	1 138 172
	2026				304 956	304 956	609 912	
Slovenská humanitná rada	2025	389 502			352 605	1 056 103	1 798 210	3 596 421
	2026	389 502			352 605	1 056 103	1 798 210	
Tenenet	2025		50 000	200 000	100 000	120 000	470 000	940 000
	2026		50 000	200 000	100 000	120 000	470 000	
Liga za ľudské práva	2025					656 000	656 000	1 312 000
	2026					656 000	656 000	
Sme Spolu	2025		350 000	60 000	150	56 000	466 150	932 300
	2026		350 000	60 000	150	56 000	466 150	
Spolu		12 766 334	3 576 724	10 001 840	14 533 303	38 517 421	79 395 622	79 395 622

Rámec monitorovania RRP

Sektor	Ukazovateľ	Cieľ		
		1. ROK	2. ROK	
	Ochrana	počet jednotlivcov, ktorí dostali podporu pri prístupe k ochranným službám	136 000	136 000
	Ochrana detí	počet detí, ktorým boli poskytnuté služby ochrany detí	25 000	20 000
	Rodovo podmienené násilie	počet ľudí, ktorí využili špecializované programy GBV	12 000	10 000
	Ochrana pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním	počet členov siete PSEA a partnerského personálu vyškolených v oblasti zmiernenia rizika sexuálneho vykorisťovania a zneužívania, prevencie a reakcie naň	500	400
	Vzdelávanie	počet detí a mládeže, ktorým sa poskytuje podpora v oblasti vzdelávania (vrátane podpory pri zápise na formálne a neformálne vzdelávanie)	15 000	10 000
	Zdravie a výživa	počet osôb podporených v prístupe k zdravotným službám	80 000	70 000
	Zdravie a výživa	počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti vyškolených na poskytovanie zdravotníckych služieb utečencom a utečenkám	200	150
	Duševné zdravie a psychosociálna podpora	počet jednotlivcov zúčastňujúcich sa na službách a aktivitách MHPSS	37 000	22 000
	Živobytie a sociálno-ekonomická inklúzia	počet jednotlivcov, ktorí využili intervencie v oblasti živobytia a sociálno-ekonomickej inklúzie	100 000	100 000
	Základné potreby	počet jednotlivcov, ktorí získali pomoc na základné potreby	32 000	30 000

**Regional Refugee Response
for the Ukraine Situation**